

Asia C-693/19

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

13.9.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunale di Milano (Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

10.8.2019

Hakijat:

SPV Project 1503

Dobank SpA

Vastapuoli:

YB

Pääasian kohde

Täytäntöönpanomenettely – Pakkotäytäntöönpano

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan sekä kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 6 ja 7 artiklan tulkinta

Ennakkoratkaisukysymys

Ovatko – ja jos ovat, niin millaisin edellytyksin – direktiivin 93/13/ETY 6 ja 7 artikla ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla esteenä jäljempänä esitetyn kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, joka estää täytäntöönpanosta vastaavaa tuomioistuinta arvioimasta tuomioistuimen antaman, oikeusvoiman

saaneen täytäntöönpanoperusteen sisältöä ja estää kyseistä tuomioistuinta sivuuttamasta sen hiljaisia oikeusvoimavaikutuksia siinä tapauksessa, että kuluttaja ilmaisee haluavansa vedota sopimuksessa, jonka nojalla täytäntöönpanoperuste on annettu, olleen ehdon kohtuuttomuuteen?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Perusoikeuskirja

Direktiivi 93/13/ETY

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

6.9.2005 annettu asetus (decreto legislativo) nro 206 (ns. kuluttajakoodiksi), erityisesti 33 §:n 1 momentti ja 2 momentin f kohta:

”1. Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen ehtoa pidetään kohtuuttomana, jos se lojaliteettiperiaatteen vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

2. Ellei toisin todisteta, kohtuuttomiksi oletetaan ehdot, joiden tarkoituksena tai seurauksena on

--

f) velvoittaa kuluttaja, joka on jättänyt sopimusvelvoitteensa täyttämättä tai viivästyy sopimusvelvoitteen täyttämässä, maksamaan rahamääräinen korvaus, sopimussakko tai muu vastaava korvaus, joka on määrältään ilmeisen kohtuuton; --”

sekä 36 §:

”1. Edellä 33 ja 34 §:ssä tarkoitettulla tavalla kohtuuttomina pidetyt ehdot ovat pätemättömiä, mutta muilta osin sopimus pysyy voimassa.

--

3. Pätemättömyys vaikuttaa ainoastaan kuluttajan eduksi, ja tuomioistuin voi todeta sen viran puolesta.”

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Vastapuolena oleva YB teki yhteensä 18 200 euron arvosta lainasopimuksia Findomestic Banca SpA:n kanssa, joka luovutti saatavansa Activa Factor SpA:lle.

Activa Factor SpA puolestaan luovutti saman saatavan hakijalle, SPV Project 1503 srl:lle (jäljempänä SPV).

- 2 Näissä lainasopimuksissa oli ehtoja, joiden mukaan lainan takaisinmaksuvelvoitteen täyttämisen viivästyessä sovellettaisiin sopimussakkoa ja viivästyskorkoa.
- 3 Näiden ehtojen perusteella SPV antoi YB:lle tiedoksi maksamismääräyksen, joka sai oikeusvoiman, kun velallinen ei vastustanut sitä. Sitten SPV antoi YB:lle tiedoksi ilmoituksen takavarikosta, joka koski lainoja, jotka YB oli ilmoittanut ottaneensa eräiltä pankeilta. Tiedoksi annetussa takavarikkoilmoituksessa mainittu rahamäärä oli 31 332 euroa.
- 4 Määrä muodostui seuraavasti: 16 290,52 euroa ”maksamismääräyksen mukaista pääomaa”, 13 539,27 euroa ”maksamismääräyksen mukaisia korkoja” ja loppuosa kuluja ja palkkioita.
- 5 Istunnossa SPV täsmensi saatavansa määräksi 34 479,25 euroa.
- 6 Täytäntöönpanomenettelyn yhteydessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoi, että viivästyskorkoa koskevaa ehtoa (jonka mukaan viivästyskorko oli yli 14 prosenttia vuodessa) voitaisiin pitää kohtuuttomana, ja kehotti velallista ilmaisemaan mahdollisen tahtonsa vedota viivästyskorkoa koskevien ehtojen kohtuuttomuuteen, minkä seurauksena SPV:n saatava saattaisi pienentyä.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 7 Ulosottomenettelyn yhteydessä YB ilmoitti haluavansa vedota viivästyskoron määrää koskevan ehdon kohtuuttomuuteen. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittasi unionin tuomioistuimen 9.11.2010 antamaan tuomioon VB Pénezgyi Lízing Zrt. (C-137/08, EU:C:2010:659) ja katsoi sen perusteella voivansa viran puolesta määrätä selvittämistoimia todetakseen, oliko viivästyskoron määrää koskeva ehto kohtuuton.
- 8 SPV:n näkemyksen mukaan maksamismääräyksen saamaa oikeusvoimaa ei voitu sivuuttaa, koska oikeusvoiman tarkoituksena on vastata oikeusvarmuuden tarpeeseen. Toissijaisesti SPV totesi, että ehdon kohtuuttomuutta koskeva todistustaakka on YB:llä, ja esitti, etteivät sovitut viivästyskorot ole kohtuuttoman korkeat.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 9 Corte di cassazionen oikeuskäytännön mukaan oikeusvoima koskee paitsi itse julki lausuttua ratkaisua myös niitä perusteluja, jotka (mahdollisesti hiljaisesti) muodostavat sen loogisen ja oikeudellisen perustan. Tätä tulkintalinjaa on sovellettava myös maksamismääräykseen, jolla tietty rahamäärä tuomitaan

maksettavaksi; ellei maksamismääräystä vastusteta, se tulee oikeusvoimaiseksi paitsi kyseessä olevan saatavan osalta myös sen taustalla olevan saatavan perusteen osalta niin, että maksamismääräyshakemuksen tueksi esitettyjä perusteluja ei enää voida tarkastella uudelleen.

- 10 Tämä oikeuskäytännössä muotoiltu periaate, jota kutsutaan italiaksi nimellä ”giudicato implicito” (hiljainen oikeusvoima), perustuu siihen loogiseen argumenttiin, että jos tuomioistuin on ratkaissut tietyn kysymyksen, se on mitä ilmeisimmin ratkaissut myös kaikki muut tämän nimenomaisen kysymyksen taustalla olevat kysymykset, joten mikään ei ole esteenä ratkaisulle.
- 11 Kun velkoja on saanut maksamismääräyksen, hän voi maksukehotuksen tiedoksiannon jälkeen antaa tiedoksi ilmoituksen takavarikosta ja käynnistää siten saatavan pakkotäytäntöönpanon. Sivullisiin kohdistuva ulosotto tarjoaa velkojalle, jolla on täytäntöönpanoperuste, mahdollisuuden käynnistää (antamalla tiedoksi ilmoituksen takavarikosta) sellaisia saatavia koskevan pakkotäytäntöönpanon, joita velkojan omalla velallisella on kolmannelta osapuolelta.
- 12 Corte di cassazione oikeuskäytännön mukaan ulosottomenettely, toisin kuin yksinkertaistettu perintämenettely, ”ei näyttäydy yhtenäisenä, tiettyyn yhteen toimenpiteeseen tähtäävänä ennalta määrättyjen toimien jatkumona vaan alisteisten menettelyjen sarjana, toisin sanoen itsenäisenä sarjana erillisiin myöhempiin toimenpiteisiin tähtäviä toimia”. Täytäntöönpanomenettelyssä tuomioistuin käyttää prosessinjohtovaltaa, ”joka rajoittuu täytäntöönpanoprosessin johtamiseen siten, että varmistetaan, että prosessiin kuuluvat toimenpiteet toteutetaan viipymättä ja asianmukaisesti”. Päätösvallan käyttö on siis suljettu pois.
- 13 Täytäntöönpanosta vastaavan tuomioistuimen valtuuksista ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa sitä paitsi, että täytäntöönpanon käynnistäminen edellyttää voimassa olevan täytäntöönpanoperusteen olemassaoloa. Näin ollen täytäntöönpanoperusteen on pysyttävä voimassa koko ulosoton ajan: muussa tapauksessa ulosottoa ei ole mahdollista jatkaa. Täytäntöönpanosta vastaavalla tuomioistuimella on siten valtuudet ja velvollisuus varmistaa täytäntöönpanoperusteen olemassaolo täytäntöönpanomenettelyn alussa ja koko sen keston ajan ja velvollisuus keskeyttää menettely, jos täytäntöönpanoperuste lakkaa. Täytäntöönpanosta vastaavalla tuomioistuimella on kuitenkin viran puolesta valtuudet varmistaa ainoastaan täytäntöönpanoperusteen olemassaolo: perusteen sisältöön se ei ulotu.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää lisäksi, että saatavien ulosmittauksessa sivullisesta (toisin sanoen täytäntöönpanon kohteena olevan velallisen velallisesta) tulee takavarikkoilmoituksen tiedoksiannosta lähtien velkansa suuruisen rahamäärän valvoja, maksukehotuksessa mainitun saatavan määrän rajoissa, ja tämä on velvollinen ilmoittamaan velkojalle, ”mitkä esineet tai rahamäärät kyseinen velallinen on velkaa tai mitä esineitä tai rahamääriä hän pitää

hallussaan ja milloin hänen on maksettava tai luovutettava ne” (siviiliprosessikoodeksin 547 §:n 1 momentti).

- 15 Pääasian käsittelyssä käsillä olevassa vaiheessa täytäntöönpanosta vastaavalla tuomioistuimella on lisäksi viran puolesta valtuudet varmistaa täytäntöönpanoperusteen olemassaolon lisäksi velan oikea määrä, mutta ei edelleenkään täytäntöönpanoperusteen sisältöä.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan ”kuluttaja on elinkeinonharjoittajaan nähden heikompi osapuoli sekä neuvotteluaseman että tietojen puolesta, mikä johtaa kuluttajan sitoutumaan elinkeinonharjoittajan ennakolta laatimiin sopimusehtoihin ilman, että hän voisi vaikuttaa niiden sisältöön” ja ”direktiivin [93/13] 6 artiklan – jossa jäsenvaltioille asetetaan velvollisuus säätää, että kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia – tavoitetta ei voitaisi saavuttaa, jos kuluttajilla itsellään olisi velvollisuus vedota tällaisten ehtojen kohtuuttomuuteen. Sellaisissa riita-asioissa, jotka koskevat usein vähäisiä määriä, asianajopalkkiot voivat olla suuremmat kuin se intressi, joka on kyseessä, mikä voi aiheuttaa sen, ettei kuluttaja puolustaudu kohtuuttoman ehdon soveltamista vastaan. Vaikka on totta, että eräissä jäsenvaltioissa prosessioikeudelliset säännöt mahdollistavat sen, että yksityiset puolustavat itse etujaan tällaisissa riita-asioissa, on kuitenkin olemassa vähäistä suurempi vaara siitä, että kuluttaja ei muun muassa tiedonpuutteen vuoksi vetoa sellaisen sopimusehdon kohtuuttomuuteen, johon häntä vastaan vedotaan. Tästä seuraa, että tehokas kuluttajansuoja voidaan saavuttaa ainoastaan, jos kansallisella tuomioistuimella on mahdollisuus arvioida tällaista ehtoa viran puolesta.” (Unionin tuomioistuimen tuomio 27.6.2000, Océano Grupo Editorial ja Salvat Editores, C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, 25 ja 26 kohta.)
- 17 Ennakkoratkaisua pyytäneestä tuomioistuimesta vaikuttaa siltä, että siitä, mikä tuomiossa Océano oli tuomioistuimen mukaan pelkkä mahdollisuus, on 4.6.2009 annettussa tuomiossa Pannon GSM Zrt (C-243/08, EU:C:2009:350) tullut velvollisuus arvioida viran puolesta ehdon kohtuuttomuutta aina silloin, kun (tuomion Pannon 35 kohdan sanamuodon mukaan) ”sillä on käytössään tämän tutkinnan edellyttämät oikeudelliset seikat ja tosiseikat” (kuitenkin niin, että tuomioistuimen on varmistettava, haluaako kuluttaja vedota ehdon kohtuuttomuuteen ja pätemättömyyteen). Tämä velvollisuus sopii luontevasti yhteen sen kanssa, että tuomioistuimen tehtävä on taata direktiivin 93/13 säännöksillä tavoitellun suojan tehokas vaikutus.
- 18 Unionin tuomioistuin on sitä paitsi todennut, että direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohta on ”ehdoton säännös, jolla pyritään toisen sopimuspuolen heikomman aseman vuoksi korvaamaan muodollinen tasapaino, joka sopimuksessa perustetaan sopimuspuolten oikeuksien ja velvollisuuksien välille, todellisella tasapainolla, jolla voidaan palauttaa sopimuspuolten välinen tasa-arvo” ja että ”yleinen intressi, jolle direktiivillä turvattu kuluttajansuoja perustuu, on luonteeltaan ja merkitykseltään sellainen, että on lisäksi perusteltua, että kansallisilla tuomioistuimilla on velvollisuus viran puolesta tutkia sopimusehdon

kohtuuttomuus ja näin osaltaan korjata sitä epätasapainoa, joka vallitsee kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä” (unionin tuomioistuimen tuomio 26.10.2006, Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, 36 ja 38 kohta). Direktiivillä 93/13 kuluttajalle turvatun suojan perustana olevan intressin merkitys on vahvistettu myös ratkaisuissa, joilla unionin tuomioistuin on vastaavuusperiaatteen näkökulmasta (joka yhdessä suojaa koskevan tehokkuusperiaatteen kanssa rajoittaa jäsenvaltioiden menettelyllisen autonomian periaatetta) rinnastanut direktiivin 93/13 6 artiklan sellaisiin kansallisiin sääntöihin, jotka kuuluvat kansallisen oikeusjärjestyksen perusteisiin (ks. mm. unionin tuomioistuimen tuomio 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo, C-154/15, C-307/15 ja C-308/15, EU:C:2016:980, 54 kohta).

- 19 Tähän viittaavat ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan myös ratkaisut, joissa kansallisen tuomioistuimen on joko vastaavuusperiaatetta tai suojan tehokkuusperiaatetta soveltaen katsottu voivan määrätä viran puolesta selvittämistoimia (ks. mm. unionin tuomioistuimen tuomio 9.11.2010, VB Pénzügyi Lízing Zrt, C-137/08, EU:C:2010:659), ja ratkaisut, joissa oikeusvoima on tietyin edellytyksin katsottu voitavan sivuuttaa.
- 20 Viimeksi mainituista tuomioista ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin palauttaa mieliin unionin tuomioistuimen 6.10.2009 antaman tuomion Asturcom (C-40/08, EU:C:2009:615), jonka 53 kohdassa tuomioistuin totesi, että ”siltä osin kuin kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltävänä on lopullisen välitystuomion pakkotäytäntöönpanoa koskeva hakemus, on kansallisten menettelysääntöjen mukaan tutkittava viran puolesta, onko välityslauseke kansallisen oikeusjärjestyksen perusteisiin kuuluvien sääntöjen vastainen, sen on myös tutkittava viran puolesta, onko tällainen välityslauseke kohtuuton kyseessä olevan direktiivin 6 artiklan valossa”.
- 21 Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin piti mahdollisena, että espanjalainen tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on hakemus, joka koskee sellaisen välitystuomion pakkotäytäntöönpanoa, johon ei ole haettu muutosta ja joka on annettu menettelyssä, johon kuluttaja ei ollut osallistunut, voisi suojan tehokkuusperiaatetta soveltaen viran puolesta todeta sopimusehdon kohtuuttomaksi (kyseisessä tapauksessa ehdon, jossa sovittiin välimiesmenettelyn paikasta).
- 22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa niin ikään, että samassa asiassa antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Trstenjak päätyi toisenlaiseen näkemykseen; hän näet katsoi, että direktiivillä 93/13 tavoiteltua kuluttajansuojan päämäärää parhaiten vastaava ratkaisu olisi se, että kansallinen tuomioistuin toteaisi kohtuuttomuuden viran puolesta, ja että kuluttajan passiivisuus menettelyssä, jonka päätteeksi täytäntöönpanoperuste annettiin (ja johon ei sitä paitsi sisältynyt istuntoa tuomioistuimessa), oli mahdollista korjata kyseisen perusteen täytäntöönpanon yhteydessä.

- 23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mielestä nyt tarkasteltava asia sitä paitsi poikkeaa edellä mainitussa tuomiossa Asturcom kyseessä olleesta asiasta.
- 24 Asturcomin vireille panemassa menettelyssä oli nimittäin kyse menettelystä, joka ei ollut kontradiktorinen ja jonka päätteeksi tuomioistuin saattoi, kun velallinen ei ollut (fyysisesti) läsnä (ja oli pysynyt passiivisena jo täytäntöönpanoperustetta annettaessa), ainoastaan antaa tai jättää antamatta yleisen täytäntöönpanomääräyksen.
- 25 Nyt tarkasteltavassa täytäntöönpanomenettelyssä velallinen sen sijaan osallistui menettelyyn (ja katkaisi siten passiivisuuden, joka oli johtanut oikeusvoiman saaneen maksamismääräyksen antamiseen) ja ilmaisi halunsa vedota sopimusehtojen (mahdolliseen) kohtuuttomuuteen.
- 26 Toisaalta unionin tuomioistuin piti 18.2.2016 antamassaan tuomiossa Finamadrid (C-49/14, EU:C:2016:9) direktiivillä 93/13/ETY säädettyä suojaa koskevan tehokkuusperiaatteen vastaisena Espanjan kansallista prosessilainsäädäntöä, jossa ei sallittu sitä, että maksamismääräysmenettelyssä tai maksamismääräyksen täytäntöönpanomenettelyssä tarkastettaisiin viran puolesta velan taustalla olleeseen sopimukseen sisältyneiden ehtojen mahdollinen kohtuuttomuus.
- 27 Nyt tarkasteltavassa tapauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee, ovatko yhtäältä ehto, jossa velkojalle kuuluvan viivästyskoron määrä määritetään, ja toisaalta ehto, jonka mukaan kyseisen viivästyskoron lisäksi maksettavaksi tulee ”8 prosentin” sopimussakko, asetuksen nro 206[2005] 33 §:n 2 momentin f kohdan (ja direktiivin 93/13 vastaavan säännöksen) mukaisia.
- 28 Maksamismääräyksestä ilmenevien tietojen mukaan kyseisen maksamismääräyksen antanut tuomioistuin ei ole ottanut kantaa edellä mainittujen ehtojen mahdolliseen kohtuuttomuuteen.
- 29 Kansallisten säännösten ja kansallisen oikeuskäytännön mukaan mainittu maksamismääräys sai oikeusvoiman, koska YB ei vastustanut sitä, ja siten on muun muassa katsottava, että velkojan ja velallisen väliseen sopimukseen sisältyvien ehtojen kohtuuttomuus (tai oikeammin sen puute) on sittemmin niin ikään saanut hiljaisesti oikeusvoiman.
- 30 Tästä seuraa, ettei täytäntöönpanosta vastaava tuomioistuin suojaa koskevan vastaavuusperiaatteen valossa voi todeta kyseiseen sopimukseen sisältyvien ehtojen mahdollista kohtuuttomuutta. Tämä johtuu paitsi siitä, ettei täytäntöönpanosta vastaava tuomioistuin kansallisen oikeusjärjestyksen mukaan voi tarkastaa täytäntöönpanoperusteen sisältöä, myös siitä, että kyseinen täytäntöönpanoperuste on jo saanut oikeusvoiman.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee siis unionin tuomioistuimelta, tarkoittaako vaatimus korvata muodollinen tasapaino, joka sopimuksessa perustetaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan oikeuksien ja velvollisuuksien välille, todellisella tasapainolla, jolla voidaan palauttaa sopimuspuolten välinen

tasa-arvo, sitä, että täytäntöönpanosta vastaavalla tuomioistuimella on oikeus kertoa kuluttajalle (vaikka tämä onkin pysytellyt passiivisena menettelyssä, jonka päätteeksi sittemmin oikeusvoiman saanut täytäntöönpanoperuste on annettu) sopimusehtojen mahdollisesta kohtuuttomuudesta, jota ei nimenomaisesti ole suljettu pois oikeusvoiman saaneessa ratkaisussa, ja voiko kyseinen tuomioistuin siinä tapauksessa, että kuluttaja ilmaisee haluavansa vedota mainittujen ehtojen kohtuuttomuuteen, arvioida kyseisten ehtojen kohtuuttomuutta huolimatta yhtäältä siitä, ettei täytäntöönpanosta vastaavalla tuomioistuimella ole oikeutta arvioida täytäntöönpanoperusteen sisältöä, ja toisaalta siitä, että täytäntöönpanoperuste on saanut oikeusvoiman.

- 32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo nimittäin, että ellei mahdollista kohtuuttomuutta arvioida oikeudessa, tästä voi seurata, että kuluttajansuoja jää puutteelliseksi ja riittämättömäksi niin, ettei se enää ole riittävä ja tehokas keino kohtuuttomien ehtojen käytön estämiseksi.
- 33 Se, että tuomioistuin kertoo kuluttajalle vastaavanlaisen heikomman sopimuspuolen suojaksi säädettyjen säännösten mahdollisesta rikkomisesta, ei merkitse, että tuomioistuin rikkoo puolueettomuusveloitettaan vastaan.
- 34 Kansallinen tuomioistuin palauttaa mieleen unionin tuomioistuimen toteamuksen, jonka mukaan tuomioistuimen puolueettomuus merkitsee sitä, että se ”ylläpitää yhtäläistä etäisyyttä oikeusriidan asianosaisiin ja siihen, mitkä ovat heidän intressinsä oikeusriidan kohteeseen”. Tästä näkökulmasta se, että tuomioistuin käyttää oikeuttaan toimia viran puolesta, on kaikkea muuta kuin merkki tuomioistuimen puolueettomuuden puutteesta: päinvastoin se osoittaa, ettei tuomioistuin ole pelkästään asianosaisten välisen riidan ratkaisija vaan edustaa yhteiskunnan yleistä etua (ks. tästä tuomio 14.6.2017, *Online Games*, C-685/15, EU:C:2017:452, 61 ja 64 kohta).
- 35 Lopuksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää pyyntönsä pohjaksi edellä mainitun puolueettomuusnäkökohdan lisäksi myös perusoikeuskirjan 47 artiklan, jonka merkityksen unionin tuomioistuin on nostanut esiin niiden oikeuksien tehokkuuden takaamisessa, ”joita yksityisillä on direktiiviin 93/13 perusteella kohtuuttomia sopimusehtoja vastaan” (tuomio 17.7.2014, *Sánchez Morcillo*, C-169/14, EU:C:2014:2099, 35 kohta).